

LINUX MICROSOFT'U DÖVER Mİ?

Microsoft'un Windows işletim sistemlerinin ve Intel'in mikroişlemcilerinin bir araya gelerek oluşturduğu 250 milyar dolarlık "Wintel" endüstrisi, yıllardır bilgisayar ve yazılım sektörü üzerinde hakimiyet sürüyordu. Ancak bu imparatorluk şimdilerde Linux işletim sistemlerinin ve Intel mikroişlemcilerinin bir araya gelerek oluşturduğu "Lintel" endüstrisi tarafından ciddi biçimde yıpratılmakta. Bu yıpranmanın arkasında yatan ve Windows endüstrisini yok etme tehdidi savuran açık kaynak kodlu yazılım modeli, Microsoft'u tahtından indirmeye giden yolda hedefe doğru emin adımlarla ilerlemekte. Açık kaynak kodlu modelin en önemli temsilcisi olan Linux işletim sisteminin peşinden giden taraftarların sayısı tüm dünya genelinde hızla artmaya devam ededursun, Linux'cular dünyasına IBM, Dell, Hewlett-Packard gibi hepimizin bildiği büyük ticari şirketler de çoktan katıldı.

Ticari şirketlerin ürettiği yazılımları bilgisayarlarımızda kullanabilmemiz

için, gereksinim duyduğumuz yazılımların lisans ücretlerini ödememiz ve bunun karşılığında yazılımın kullanım hakkını satın almamız gerekiyor. Bu ticari üretim modelinde bir yazılımı hiç para ödmeden kullanmamız olanaklı değil. Tek alternatifimiz yazılımın, orijinalini kullanmak için ödememiz gereken lisans ücretinden çok daha az bir ücret ödeyerek, kaçak bir kopyasını satın almak. Ama bu yöntemi uyguladığımızda da korsan yazılım suçuna ortak olmakla kalmayıp, üstelik yazılımı kullanırken orijinal kopyasında rastlanmayan pek çok teknik sorunla da savaşmak zorunda kalıyoruz. Oysa açık kaynak modeli yazılım kullanıcılarına hem ödenecek lisans ücretlerinden, hem korsanlıktan, hem de teknik sorunlardan uzak, huzurlu ve bedava bir yazılım dünyası vaadediyor. Kullanıcıların yazılımların kullanım hakkı lisansına herhangi bir ücret ödemeksizin sahip olmaları ve bu yazılımın kodları üzerinde dilediklerince geliştirme yapmalarına olanak tanıyan açık kaynak

modelinin, yakın bir gelecekte yazılım geliştirme konusunda küresel anlamda egemen bir üretim modeli haline gelmesi bekleniyor.

Açık kaynak modelinin sunduğu en önemli yarar, yazılım sektörünü "çok laf, az iş" zihniyetinin getirdiği göz boyama ve palavracılık eğilimlerinden bütünüyle kurtarıyor olması. Ticari olarak satılan belli bir yazılımın kullanım hakkını lisans ücretini ödeyerek satın alan biz kullanıcılar, aslında bir bakıma yazılımlarını satın aldığımız şirketlerin tutsakları haline geliyoruz. Bu da kullanım hakkını satın aldığımız yazılımlarla ilgili herhangi bir sorun yaşadığımızda satıcıların bize karşı göstermesi gereken ilginin ve desteğin neredeyse ortadan tamamen kalkmasına neden oluyor. Açık kaynak modelinin doğasında var olan saydamlık, gizliliği sınırlandırıyor ve böylece kişilerin ortaya çıkan kalitesiz işlere yönelik olarak sorumluluktan kaçmalarını güçleştiriyor. Çünkü kullanıcıların asla görmeyecekleri düşünülerek yazılan

kaynak kodlarıyla, tüm dünya tarafından inceleneceği bilinen yazılan kodlar arasında ciddi bir kalite farkı olmasının yanısıra, müşterilerinin bir ürünü beğenmediğinde onu kendi başına düzeltebileceklerini ya da kolaylıkla başka bir hizmet sağlayıcıya geçebileceklerini bilen yazılım şirketlerinin üretim politikaları da daha nitelikli oluyor. Belli bir ücret karşılığında lisans satarak yürüyen yazılım üretim modelinin hayatını sürdürebilmesi için gereksinim duyduğu gizlilik ve diğer taktiklerin çok büyük maliyetler, verimsizlik ve kızgınlık doğurduğu kanıtlandığı için, bu olumsuzluklardan arınmış bir seçenek sunulduğunda kullanıcılar kolaylıkla bu seçeneğe doğru kayıyor.

Başladığı günden itibaren ticari yazılım üreticileri tarafından alay konusu edilen açık kaynak hareketinin yasal ve kültürel yapısı, ticari yazılım üretimi sektörünün tüm yönetsel, finansal ve yasal düzenlemelerinin dışında bir özgürlük sunuyor. Bu özgürlüğün peşinden ilk gidenler, yazılımlar konusunda usta olan ama bu ustalıklarını belli ticari amaçlar dışında kullanmayı tercih eden bilgisayar korsanları oldu. Zaman içinde açık kaynak modelinin kendini geliştirmesi ve özellikle açık kaynak kodlu bir işletim sistemi olan Linux'un ortaya çıkmasıyla birlikte, çok farklı profillerden pek çok kişi açık kaynak üretim modelinin peşine takıldı. Ama asıl şaşırtıcı olan, gelişime açık kaynak modelinin bireysel kullanıcıların da ötesine geçip, kendine ticari kişiliklere sahip taraftarlar da bulmasıyla yaşan-

dı. Ortaya çıkmasından bu yana geçen yirmibir yıl sonunda bugün sektörün devleri olarak bilinen IBM, Hewlett-Packard (HP) ve Intel gibi ticari oyuncular da açık kaynak kodu hareketinin ve bu hareketin en önemli temsilcisi sayılan Linux işletim sisteminin destekleyicileri haline gelmiş durumdadır. Ateşli Linux destekleyicileri haline gelen bu şirketlerin aslında temel dertleri, Microsoft'un ürünlerinin satış fiyatlarını ve yazılım sektöründe sahip olduğu gücü azaltmak.

Açık Kaynak Modelinin Yaşam Öyküsü

Açık kaynak modelinin babası, Unix işletim sisteminin lisanslı sistem parçacıklarına ayrılmasına tepki olarak 1984 yılında Massachusetts Teknoloji Enstitüsü'nden istifa eden, fazlasıyla zeki bir bilgisayar bilimcisi, Richard Stallman. İstifasıyla birlikte yazılım üretimi alanında bir savaş açan Stallman, Unix Olmayan (Not Unix) anlamına gelen GNU adında, Unix karşıtı bir işletim sistemi üzerinde çalışmaya başladı ve bu çalışmasıyla birlikte açık kaynak lisansı düşüncesini yaymak ve yönetmek için "Özgür Yazılım Derneği"ni kurdu. 1991 yılındaysa 21 yaşındaki Linus Torvalds, kendi kişisel bilgisayarı için yazdığı ve bilgisayarın dona-

nımını kontrol eden işletim sisteminin parçası olan orijinal Linux çekirdeği kodlarını nasıl yayacağı konusundaki kararını şekillendirirken, Stallman'ın 1984 yılında ortaya attığı düşünceleri temel aldı. Torvalds'ın yarattığı kodlar ve bu şekilde başlatılan dağıtım ve geliştirme girişimi pek çok yazılımcının ilgisini çekti ve hızla gelişti. Bu gelişime aslında 1990'ların ortasında var olan iki etkili güç sayesinde gerçekleşti. Bu güçlerden ilki ve en önemlisi, yazılıma ait kodların elektronik olarak dağıtımını ve birbirinden bağımsız olarak farklı yerlerde çalışan yazılımcıların, tek bir merkezden sorumluluk dağıtılmaksızın birarada bir üretim gerçekleştirebilmelerini olanaklı kılan İnternet teknolojisiydi. İkinciyse, özellikle Microsoft ve Sun Microsystems olmak üzere, ürettikleri yazılımların lisanslarını ücretli olarak satan tüm yazılım şirketleri tarafından zorla kabul ettirilen kısıtlamaların ve baskıların kullanıcılar üzerinde yarattığı hayal kırıklığıydı.

Linux'un ticari kullanıma girdiği ilk yıllardaki en başarılı uygulama ortamları, günümüzde de açık kaynak modelinin en ilgi çeken kullanım alanları olan Web sunucularıydı. Dünya genelinde bulunan web sunucularının büyük bir çoğunluğu, kısa bir süre içinde açık kaynak kodlu yazılım kullanır hale geldi. Daha sonraysa IBM, açık kaynak kodu konusundaki girişimlere para ve eleman desteği vermeye başladı. IBM, Intel ve Dell lider ticari Linux satıcısı konumundaki, isminin Türkçe'deki karşılığı "Kırmızı Şapka" anlamına gelen "The Red Hat" yazılım şirketine yatırım yaptı. Veritabanı yönetimi konusunda lider konumda olan Oracle ise Windows işletim sistemi üzerinde çalışacak şekilde tasarlanmış tüm veritabanı ürünlerini, Linux'da da çalışabilecek şekilde değiştirdi. 2003 yılının sonlarında Novell, küçük bir Alman Linux satıcısı olan SuSE isimli şirketi 200 milyon dolardan daha fazla bir ücret ödeyerek satın aldı ve bunun ardından IBM Novell'e 50 milyon dolar yatırdı. IBM, HP ve Dell, üzerinde Linux'un kurulu olduğu bilgisayar donanımlarını satmaya başladı. Son yıllardaysa IBM açık kaynak kodlu bir İn-

ternet tarayıcısı olan Firefox'un geliştiricisi Mozilla Derneği'ni desteklemeye başlarken bir yandan da Intel, HP ve diğer şirketlerle biraraya gelerek, amacı Linux'un iş dünyasındaki kullanımını artırmak olan ve çalışanları Linus Torvalds ve diğer açık kaynak kodu geliştiricilerinden oluşan Açık Kod Geliştirme Laboratuvarları'nı (Open Source Development Labs - OSDL) kurdu. Bugün Linux işletim sistemi en basit cep telefonlarından en karmaşık yapıdaki IBM ana bilgisayarlarına kadar her şeyde çalışabiliyor. Kişisel masaüstü bilgisayarlarındaysa çok daha yaygın olarak kullanılmakta. The Red Hat ise yıllık büyüme oranı %50 olan 200 milyon dolarlık yüksek kârlı bir şirket haline gelmiş durumda.

Sunucularda ve Masaüstünde Açıklık

Linux'un dünya genelindeki sunucu pazarında egemenlik kurması, aslında pek de şaşırtıcı olmayan, kaçınılmaz bir son. Açık kaynak kodları ve Linux konusunda röportaj vermekten kaçınan Microsoft aksini düşünüyor olsa da, The Red Hat şirketinin yöneticilerine göre Unix şimdiden yenilmiş durumda ve Microsoft'un artık bunu değiştirmek için yapabileceği hiçbir şey yok. Dünyaca ünlü bir araştırma şirketi IDC'nin sunucu pazarına yönelik olarak yaptığı araştırmalar Linux'un yılda %40'dan daha fazla bir oranda

büyüdüğünü, buna karşılık olarak bu oranın Windows Unix için yıllık %20'nin altında olduğunu ve giderek de azalmakta olduğunu gösteriyor.

Masaüstü bilgisayar pazarında Linux'un nasıl bir yönde ilerleyeceğinin tahmin edilebilmesiye çok daha güç. Açık kaynak işletim sistemlerinin ve yazılımlarının kişisel bilgisayarlar üzerinde ne kadar hızlı sömürge kuracağı konusunda keskin anlaşmazlıklar varsa da, IDC Linux'un şu anda küresel kişisel bilgisayar pazarının yaklaşık 53'ünü elinde tuttuğunu, bu oranın 2008 yılında neredeyse iki katına çıkacağını ve Linux'un tüm kişisel bilgisayar pazarını ele geçireceğini öngörüyor. Günümüzde pek çok perakende bilgisayar satıcısından Linux işletim sisteminin kurulu olduğu masaüstü ve dizüstü bilgisayarlar alınabilmeye başladı bile. Hem Windows, hem de Linux işletim sistemi üzerinde çalışan Firefox İnternet tarayıcısıysa şimdiden tüm dünya genelindeki tarayıcı pazarının %5'ini elde etmiş durumda.

Kişisel bilgisayarlar söz konusu olduğunda İnternet tarayıcısının yanısıra gündeme gelen çok önemli bir diğer başlıkta, hepimizin türlü işlerimizi yapmak için kullandığımız ofis yazılımları. Microsoft Office yazılımlarına karşı Don Kişot'un yeldeğirmenleriyle yaptığına benzer bir mücadele veren açık kaynak kodlu ofis yazılımı "Open Office" girişimleri, 1990'ların sonunda Sun'ın Linux'un Unix işletim sistemi ürünü konusunda kendilerine verdiği

zararın bir benzerini Microsoft'a vermek amacıyla Microsoft Office'in küçük bir rakibi olan bir Alman şirketini satın almasıyla başladı. Hâlâ pazarda yeri pek de fazla olmayan bir oyuncu olsa da hem Windows hem de Linux işletim sistemleri üzerinde çalışan Open Office'in, dünya genelindeki bireysel ve kurumsal kullanıcılar tarafından tercih edilme oranı gitgide artmakta. Buna karşılık 2004 yılının son çeyreğinde Microsoft'un kamuya açıkladığı finansal raporlarına göre Office ürününden ve bu ürünle ilişkili yazılımlardan elde ettiği kar, bir önceki yıla göre %3 azalmış durumda.

Açık Kaynak Modeli: Peki Ama Neden?

Yazılımların kodlarının kopyalanmasına ya da geliştirilmesine kısıtlama getirme hedefi taşıyan ve korsanlığı azaltma, alınan risklerin karşılığını verme ve yazılım şirketlerinin kendi ürünleriyle uyumluluk konusunda baskı kurabilmelerine olanak veren ticari yazılım sektöründeki lisanslama yöntemi, kuşkusuz akılsızlar tarafından kurulmuş bir düzen değil. Lisanslı bir yazılım satıcısı endüstrinin standartlarını kontrol eder duruma ulaşabilirse, çok büyük miktarlarda paralar kazanma şansını da elde etmiş oluyor. Kendi çalışanlarına şirketin hisselerinden verdiği bir sistem kurarak tek başına dünya genelinde yaklaşık onbin kişilik bir dolar milyoneri ordusu yaratan Microsoft, bunun en iyi örneği. Böylesine ciddi bir kazanç olanağı sağlayan bir sektör varken, bu sektöre bir rakip yaratılmak istenmesi ve şimdilerde on milyonlarca kişi tarafından ücretsiz olarak indirilen Open Office, Firefox, Linux ve Apache gibi açık kaynak geliştirme çabalarının hızla gelişmesi şaşırtıcı gelebilir.

Bu şaşkınlıktan kurtulmak için açık kaynak modelinin, lisansları ticari olarak satılan yazılımlara göre sağladığı üstünlüklere göz atmakta yarar var. Lisanslı ürünlerin kodlarının kullanıcılar tarafından özelleştirilemiyor ve kullanıcıların bu kodları test edemiyor olması nedeniyle, ortaya çıkan ürünlerin kalitesinde zaman zaman ciddi sorunlar yaşanıyor. Bir yazılım üreticisinin tüm endüstrinin standartlarını kontrol

etme kapasitesine sahip hale gelmesiye, Microsoft örneğindeki gibi, tamamen kendi isteğine bağlı olarak, müşterileri kullandıkları ürünlerle ilgili olarak güncelleme yapmaya, bir başka deyişle aynı yazılımın yeni bir sürümünü kullanmak için daha fazla para ödemeye zorlayabilmeye olanak veriyor. Ayrıca kullanıcılarını lisanslı bir standartla kısıtlayan bir sözleşme yaparak çok karlı kazançlar elde etme şansını yakalayan satıcılar, ürünlerinin kopyalanması tehditiyle karşı karşıya kaldıkları için, ürünlerini kopyalamak isteyen kişileri yıldırma ve sektördeki kopyacı rakipleriyle hukuksal yollarla mücadele etmek amacıyla çok ciddi miktarlarda bütçeler ayırıp, sattıkları lisansları kontrol etmek zorunda kalıyorlar.

Bir diğer önemli konuya, lisanslı ticari yazılım satan şirketlerin, ürünleriyle ilgili planlarını, kaynak kodlarını ve teknolojilerini, çok dikkatlice korunması gereken sırlar olarak görmeleri ve dünya üzerindeki tüm işlerde olduğu gibi yazılım geliştirmede de gizliliğin, örtbas edilecek hatalara ve suistimallere davet kapısı açıyor olması. Kodların gizli olduğu ve yöneticilerin kariyerlerinde üstünlük elde etmek amacıyla bilgiyi gizledikleri ticari yazılım şirketlerinin ürünlerinde varolan hatalar, düzeltilmeksizin en son kullanıcıya kadar gidiyor. Bu sorunun giderilmesi için şirket bünyesinde yer alan geliştirme gruplarından ayrı olarak tutulan test ve kalite kontrol gruplarıysa, ciddi ek bütçeler gerektiriyor. Ürünün sahibi yazılım şirketinin finansal sorunlarının olması ya da şirket içindeki bir yöneticinin hiyerarşik yönetim düzeni içindeki bir iktidar savaşını kaybetmesi, ürünün sorunlarının yıllarca giderilmemesine neden oluyor. Satın aldığımız lisanslı bir yazılımla ilgili olarak bir sorun yaşadığımızda, bunu ürünü aldığımız firmayla paylaşıp onların da sorununuzu çözeceklerini umuyoruz ama çoğu zaman hiçbir yanıt ya da çözüm önerisi alamıyoruz.

Açık kaynak bu sorunları tamamen tersine çeviren bir model. Açık kaynak kodlu yazılım sözleşmeleri, bir yazılımın kaynak kodunun, yazılımın her dağıtımında ulaşılabilir hale getirilmesini ve dileyen tüm kişilerin, yaptıkları tüm değişiklikleri ulaşılabilir hale getirmeleri koşuluyla, yazılım üstünde dedikleri geliştirmeleri ve değişiklikleri yapabilmelerini gerektiriyor. Açık kaynak geliştirme grupları tüm çalışmalarını teknik özellikleri, kaynak kodları, hata raporları, hata düzeltimleri, gelecek planları, geliştirmelere yönelik önerileri ve önemli tartışma başlıklarını

içerecek biçimde tüm kullanıcıların izleyebileceği şekilde yayınlıyorlar. Linux işletim sisteminin rakibi Microsoft tarafından tüm ayrıntılarıyla izlenebilmekte olması da, bu yaklaşımın doğal bir sonucu.

Ticari olarak satılan lisanslı yazılımlarla karşılaştırıldığında açık kaynak geliştirmede yönetsel hiyerarşi, stratejik oyunlar oynama, markalama ve gösterişli ürün duyurma etkinlikleri gibi durumlara çok daha az rastlanıyor. Çoğu mühendis için açık kaynak projelerinde gerek gönüllü, gerekse ücretli olarak çalışmayı çekici kılan özelliklerden en önemlisi de bu. Zaten The Red

Hat şirketinin yöneticileri açık kaynak konusunda kendileriyle çalışmak isteyen çok fazla kişi olduğunu ve bunun da kendilerine oldukça seçici davranabilme şansı tanıdığını belirtiyor. Linux'un bugünkü toplam işgücü yaklaşık onbin kişilik büyük bir topluluktan oluşuyor olsa da, bunların çoğu aslında teknik kişiler. The Red Hat gibi çok çabuk büyüyen bir şirketin çalışan sayısıysa, hâlâ bin kişiden az. Öte yandan çalışan sayısı 57.000 olan Microsoft'un yalnızca hukuk birimi bile, büyük olasılıkla, tek başına tüm açık kaynak hareketinin yönetim yapısının gerektirdiğinden çok daha maliyetli bir birim. Üstelik Microsoft'un teknik işgücünün büyük bir bölümü de kalite kontrol ve hata düzeltme konusunda çalışan kişilerden oluşuyor. Açık kaynak modelindeyse bu tür işler topluluktaki kullanıcılar tarafından ücretsiz olarak zaten kendiliğinden yapılıyor. Tüm bu etkenler nedeniyle açık kaynak kullanıcılarının sayısı arttıkça üretim maliyetleri azalırken, Microsoft'un üretim maliyetleri gitgide artmakta. Araştırma şirketlerinin yaptığı çalışmaya göre Microsoft'un sunucu işletim sistemlerine yönelik geliştirme maliyetleri birim başına yaklaşık 300 dolar, Sun'ın benzer iş için maliyetleri bundan da yüksekken, The Red Hat'ın şu anda sunucu başına yaklaşık 100 dolar olan maliyetinin bir yıl içinde 75 doların altına inmesi bekleniyor.

Açık Kaynağın Kapalı Noktaları

Tüm üstünlüklerine rağmen açık kaynak hâlâ mükemmel bir üretim sistemi haline gelebilmiş değil. Sahip olduğu tüm bu güçler zaman zaman eksikliklerini de oluşturuyor. Bunun en iyi örneklerinden biri, bir yazılım geliştirme araçları satıcısı olan BitMover şirketinde yaşandı. Bugüne kadar iki modelin ortasında bir yapı kullanan bu şirketin, lisanslarını ticari olarak sattığı ürünlerin kodları, rakip bir ürün

üretmek için kullanılmamaları koşuluyla, kullanıcılara açık olarak sunuluyordu. Ancak şirket, bu yöntemin kötüye kullanılması nedeniyle yazılımın kodlarının açık olarak sunulmasına son verdi. Şirketin kurucusu Larry McVoy'a göre Microsoft'un başarısının ve yaygınlığının temel nedeni, açık kaynak modelinde işi yapan kişilere para ödenmediği için sıkıcı işleri yapacak kişilerin bulunamıyor olması. Örneğin Microsoft çalışanlarına pazardaki her bir yazıcı ürünü için sürücü yazılması gibi sıkıcı işleri kolaylıkla yaptırabiliyorken, açık kaynak modelinde böyle bir şansınız olmuyor. Üstelik açık kaynak pazarda zaten ticari lisanslı olarak halihazırda varolan ürünlerin yeniden oluşturulmasını kapsayan bir model olduğundan, büyük ölçekli bir kopyalama makinesi olmanın ötesine geçemiyor. Geliştirilecek herhangi bir yenilik için ödüllendirmenin çok az olması, yeniliklerin desteklenmesini güçleştiriyor.

Açık kaynak yazılımlar için ticari talep arttıkça bu tür sorunların azalıyor olması, aslında açık kaynak modelinin kendi içinde bir çelişki yaratıyor. Zaten açık kaynak modeline temel itirazlardan biri de bu noktada ortaya çıkıyor. Bu tür itirazların sahibi çevrelere göre, açık kaynak modelinin en sonunda

üreteceği şey de aslında yalnızca büyük, kötü, zengin tekellerden oluşan yeni bir kuşak olacak. Ayrıca gönderdiği her bir kod parçasını denetleyen, uygulamaları sertifikalayan, kodunu yedi farklı işlemci mimarisine yönlendiren, cihaz sürücülerini sağlayan ve bunları test eden, belli özel makinelerdeki performansını geliştirmek için kod yazan, yedi yıllık servis garantisi veren, aynı ürünlerin bir düzineden daha fazla dile çevrilmiş halini sağlayan, haftada 7 gün 24 saat müşteri telefonlarını yanıtlayacak kişilere sahip olan The Red Hat şirketi gerçek Linux standartını oluşturuyor ve sunuyor olsa da, büyük olasılıkla Microsoft'un şu anda sahip olduğu gücün aynısına asla sahip olmayacak. Çünkü ürünlerinin açık kaynak yazılım sözleşmesinin maddelerine bağlı olması nedeniyle diğer firmalar daima The Red Hat'in kodlarını alıp kendileri satabilecekler.

Açık Kaynaklı Gelecek

Bir yandan açık kaynak modelinin yazılım sektöründeki durumuna ilişkin tartışmalar sürerken, diğer yandan çoğu kişi bu modelin diğer endüstrilere de yayılabileceğine şimdiden inanmış durumda. Diğer endüstriler içinde bu modelin yaşam şansı bulması olasılığının en yük-

sek olduğu alanların başında yayımcılık geliyor. Kullanıcılarına makale ekleme ve varolan makaleler üzerinde düzenleme yapma izni veren, İnternet üzerinden sunulan açık kaynak bir ansiklopedi olan Wikipedia bunun en iyi örneklerinden biri. Bir diğer örneğe ziyaretçilerin orijinal yazarları belirtmek koşuluyla makaleleri kopyalayabildiği ya da kullanabildiği, ücretsiz hakemli bilimsel dergilere ulaşım olanağı sağlayan Public Library of Science. Açık kaynak modelinin kendisine yaşam olanağı bulacağı öngörülen sıradaki alanlara, biyoteknoloji ve eczacılık.

Geleceğe ilişkin öngörüler söz konusu olduğunda akıllara gelen en önemli soruysa, açık kaynak modelinin özelliklerinin ticari lisanslı modelin üstünlükleriyle birleştirilerek yeni bir model oluşturulup oluşturulamayacağı. Bağımsız olarak çalışan açık kaynak geliştiricilerin bedelini ödemeyi sağlayacak bir mekanizma eklemek, çözümlerden biri olabilir. Aslında bu konuda ilginç örnekler günümüzde başka sektörlerde var. Örneğin müzik endüstrisinde hakları korumaya yönelik olarak imzalanan belli sözleşmeler sonucunda, bu sözleşmeleri yapan sanatçılar, çalışmalarını kamuya açık bir yerde sergilendiğinde ya da radyo ve televizyonda çalındığında, bunun karşılığını alıyorlar. Benzer ödeme hakları yazılım sektörü içinde oluşturulabilir. Satıcılar ve kullanıcılar belli bir bedel ödenmesini gerektiren kodları kullanmayı kabul etmeyi ya da etmemeyi kendileri seçebilirler. Bedelini yüksek buldukları kodları yeniden yazabilir ve bu yazdıklarını onun yerine koyabilirler. Bu model kapsamında ödeme haklarının devredilebileceği ya da belirli bir zaman periyodundan sonra otomatik olarak biteceği yapılar kurulabilir.

Ama şu açıkça görünüyor ki tüm bu gelişmeler yaşanmasa da, açık kaynak modelinin belli bir geleceğinin olacağı kesinleşmiş durumda. Hâlâ emekleme döneminde olan bu yeni üretim modeli, teknolojiye ve endüstrideki gelişmelerle birlikte gelişip ve büyüyerek kendi yaşam çizgisini oluşturacak. Zaten çoğu kişiye göre bu modelin yarattığı hem teknolojik, hem de sosyal kazançlar, şimdiden yeterince etkileyici.

Charles Ferguson, "How Linux Could Overthrow Microsoft" Technology Review, Haziran 2005

Özet Çeviri: Ayşenur Topçuoğlu Akman